

The Breaking of Nations: Order and Chaos in the Twenty-First Century

Robert Cooper

Boeken - 20 januari 2005

(20-01-05) Europese staten moeten een gedifferentieerde buitenlandse politiek voeren, waarbij scherp onderscheden moet worden met wat voor staat men van doen heeft, meent veiligheidsexpert Robert Cooper in zijn boek 'The Breaking of Nations: Order and Chaos in the Twenty-First Century'.

Door Hans Terlouw

Robert Cooper (1947) stelt dat de huidige wereldorde bestaat uit drie soorten staten die op verschillende wijze politiek bedrijven. Ten eerste zijn er 'premoderne' gebieden, waar de moderne staat of nooit volledig gevormd is of weer uiteengevallen is. Daarnaast zijn er de 'moderne' natiestaten, waar het merendeel van de staten toe behoort. Deze moderne staten richten zich primair op hun territoriale soevereiniteit en hun nationale belangen. Ten derde zijn er 'postmoderne' staten. Postmoderne staten functioneren op basis van wederzijdse openheid, samenwerking en gemeenschappelijke veiligheid. Hiervoor accepteren ze gemeenschappelijke juridische raamwerken en hebben ze hun soevereiniteit op veel gebieden overgedragen aan supranationale instellingen. Hechte samenwerking met andere landen, ook op veiligheidsgebied, is een middel om welvaart, stabiliteit en veiligheid te realiseren. In Coopers visie behoren de lidstaten van de Europese Unie tot deze postmoderne staten. De Verenigde Staten zijn blijven steken in de moderne fase, vooral vanwege hun buitenlandse politiek waarin het behoud van hun politieke en militaire superioriteit centraal staat.

Volgens Cooper zouden de postmoderne Europese staten een gedifferentieerde buitenlandse politiek moeten voeren, afhankelijk van het soort staat waar ze mee van doen hebben. In de politiek tegenover andere postmoderne staten en zoveel als mogelijk met moderne staten dienen zaken als internationale politieke en economische samenwerking en internationaal recht centraal te staan. Cooper stelt echter dat in de relatie met de premoderne wereld en de bedreigingen die hier vandaan komen, een andere, minder geciviliseerde politiek ook tot de handelingsmogelijkheden van de EU moet behoren. De kern van zijn argument is dat in de internationale arena tegelijkertijd zowel legitimiteit als 'harde' macht

van belang zijn. De multilaterale, civiele buitenlandse politiek van postmoderne staten verschaft hen zeker legitimatie, maar het besef dat stabiliteit en vrede uiteindelijk ook door macht afgedwongen dient te worden is - te veel - op de achtergrond geraakt. Om huidige mondiale bedreigingen zoals de verspreiding van massavernietigingswapens en internationaal terrorisme tegen te houden dienen de postmoderne Europese staten ook in staat te zijn hun veiligheid door middel van een preventieve politiek, desnoods met militaire instrumenten, zeker te stellen. Niet om een nieuw soort imperialisme in de buitenlandse politiek te introduceren, maar om de eigen levenswijze effectief te kunnen beschermen. Cooper pleit er dan ook voor dat de Europeanen hun defensie-inspanningen verbeteren en zich op dit punt beter kunnen meten met de Amerikanen.

Waardering

Robert Cooper, voormalige veiligheidsadviseur van Tony Blair en nu adviseur van Javier Solana, biedt in dit boek zowel een overtuigende beschrijving van de huidige internationale betrekkingen als aanwijzingen voor de toekomstige rol van Europa in de wereld. Het werk biedt zowel een goed theoretisch model om de buitenlandse politiek van Europese staten en de Verenigde Staten te vergelijken, als een overtuigend pleidooi voor de noodzaak van een actief Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid.

Het interessante van Coopers werk is dat het boek even zoveel vragen opwerpt als dat het antwoorden biedt. Daarnaast weet Cooper zijn argumenten en vraagstellingen op een buitengewoon eloquente en overtuigende manier te verwoorden zonder te vervallen in vaag academisch taalgebruik. Hierdoor is het een zeer leesbaar boek geworden voor iedereen die zich interesseert voor internationale betrekkingen en Europa's rol hierin.

Hans Terlouw maakt deel uit van het Graduiertenkolleg van het Duitsland Instituut Amsterdam . Hij schrijft een proefschrift over de Duitse buitenlandpolitiek na de hereniging.

- Robert Cooper, 'The Breaking of Nations', Atlantic Monthly Press, 2003; 180 pagina's; ISBN 0871139138; 16,00 euro

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2589/the-breaking-of-nations-order-and-chaos-in-the-twenty-first-century>